

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2026/2027-5)

ULUSLARARASI AFET RİSKLERİNİN AZALTILMASI GÜNÜ 13 EKİM 2026

Doğa veya insan kaynaklı bir tehlikenin bir toplum üzerinde gösterdiği tesir sonucu ortaya çıkan fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak yaralanmış/hastalanmış çok sayıda insana gereksinim duyduğu sağlık hizmetinin, niceliksel ve/veya niteliksel nedenlerle, yerel imkânlarla sunulamaması ve meydana gelen arz-talep dengesizliği sonucu insanların sakat kalmaya, organ kaybetmeye, ölmeye başlamasına, bu durumla başa çıkabilmek için o toplumun dışarıdan yardım almaya gereksinim duymasına afet denmektedir.¹

İnsanları, toplumları, ülkeleri ve bunların geçim kaynaklarını, sağlığını, kültürel mirasını, sosyoekonomik varlıklarını ve ekosistemlerini daha etkili biçimde korumak ve böylece dirençlerini artırmak için afet riskini öngörmek, buna yönelik planlama yapmak ve afet riskini azaltmak acil ve kritik önem taşımaktadır. Afet risk yönetimine yönelik politika ve uygulamalar incinebilirlik, kapasite, tehlikenin özellikleri ve çevre dâhil olmak üzere afet riskinin bütün boyutlarının anlaşılmasına dayanmalıdır. Bu bilgi, afet öncesi risk değerlendirmesi, önleme, zarar azaltma, afetlere uygun hazırlığın ve etkili müdahalenin geliştirilmesi amacıyla kullanılabilir.²

Afet risklerinin azaltılması, ulusal ve yerel düzeyde planlı çalışmalar yürütülmesini gerektirir. Türkiye’de bu kapsamda, Afet ve Acil Durum Başkanlığı (AFAD) koordinasyonunda hazırlanan Türkiye Afet Risk Azaltma Planı (TARAP), 2022–2030 döneminde afet risklerini azaltmaya yönelik ulusal çalışmaların çerçevesini oluşturmaktadır. Sendai çerçevesinin öncelikleri temel dayanak alınarak oluşturulan TARAP’ta afet riskini azaltmaya yönelik genel ve yaygın 11 afet türünde 17 amaç, 66 hedef ve 222 eylem yer almaktadır. İl düzeyinde ise 81 ilde uygulanan İl Afet Risk Azaltma Planları (İRAP) kapsamında illerin afet risklerinin azaltılması için amaç, hedef ve eylemler belirlenmiş olup, illerde afet tehlikelerine karşı güvenli yaşam alanları oluşturulması amaçlanmakta ve afetlerin getireceği can, mal kayıplarını azaltmak ve önlemek hedeflenmektedir.³

Uluslararası Afet Risklerinin Azaltılması Günü (IDRR), her yıl 13 Ekim’de kutlanmakta ve afet riskleri ile bu risklerin etkileri konusunda farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilen bu uluslararası gün, afetler ve iklim kaynaklı risklerle mücadelede önleme, hazırlık ve dirençli olmanın önemini vurgulamaktadır.⁴

Uluslararası Afet Risklerinin Azaltılması Günü kapsamında her yıl afet risklerinin azaltılması alanındaki güncel sorunları ve önceliklere dikkat çekmek amacıyla farklı bir tema belirlenmektedir. Birleşmiş Milletler Afet Riskini Azaltma Ofisi tarafından duyurulan 2026 Uluslararası Afet Risklerinin Azaltılması Günü teması **"Resilience Starts at Home" (Dirençlilik Evde Başlar)** olarak belirlenmiştir. 2015–2030 Sendai Afet Risklerinin Azaltılması Çerçevesi’nin insanı merkeze alan yaklaşımına dayanan bu tema,

¹ Altıntaş, K. H. Afet Tıbbı İle İlgili Temel Kavramlar. İçinde: HAMER Acil ve Afet Durumlarında Sağlık Yönetimi (Ed: Kerim Hakan Altıntaş) Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2013 Sf. 13

² Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 [Internet]

https://www.preventionweb.net/files/43291_sendaiframefordrren.pdf?_gl=1*cgk2sc*_ga*MjAwMjg3ODQ1MC4xNjk1ODk3Mjc4*_ga_D8G5WXP6YM*MTY5Njc4NTkwMi43LjAuMTY5Njc4NTkwNy4wLjAuMA Erişim tarihi: 09.10.2026

³ [Internet] <https://www.afad.gov.tr/13-ekim-uluslararasi-afet-risklerinin-azaltilmasi-gunu-farkindalik-olusturuyor-basin-bulten> Erişim tarihi: 09.10.2026

⁴ [Internet] <https://dkkv.org/en/international-day-for-disaster-risk-reduction-iddrr-event-list/> Erişim tarihi: 09.10.2026

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2026/2027-5)

afetlerin etkilerinin en yoğun hissedildiği yerlerden biri olan evlerin, aynı zamanda dirençliliğin başlaması gereken yerler olduğunu vurgulamaktadır. Dünya genelinde afetler her yıl milyonlarca konuta zarar vermekte veya bu konutları tamamen yıkmakta, ailelerin yerinden edilmesine ve yoksulluğun derinleşmesine neden olmaktadır. Bununla birlikte, afetlere dirençli konutlar inşa etmek mümkündür ve evlerin güvenli olup olmadığını belirleyen kararlar toplumun her kesimini ilgilendirmektedir.⁵

2026 teması kapsamında hazırlanan görüş notunda temel olarak üç temel hedef gruba yönelik eylem çağrısında bulunulmuştur:⁶

1. Hükümetler: Hükümetler, afet risklerini dikkate alan arazi kullanım planlaması ve dirençli yapı uygulamaları geliştirerek, özellikle incinebilir gruplara yönelik konut yatırımlarını artırarak ve erişilebilir risk bilgilerini tüm topluluklara ulaştırarak insanları korumalıdır.

2. Özel sektör: Özel sektör, imar mevzuatına ve yapı standartlarına uymalı, afet ve iklim risklerini değerlendirmeli ve açıklamalı, dirençli yapı uygulamalarına yatırım yapmalıdır. Ayrıca hanelerin riskleri azaltmasına ve riskleri paylaşmasına yardımcı olacak erişilebilir finansman ve sigorta olanaklarını desteklemelidir.

3. Hane halkı: Hane halkı, yaşadıkları bölgedeki tehlikeleri ve incinebilirlikleri öğrenmeli, erken uyarılar doğrultusunda zamanında harekete geçmeli, konut satın alma, kiralama veya iyileştirme kararlarını riskleri dikkate alarak vermelidir. Ayrıca yerel düzeyde afet risklerinin azaltılması ve dirençliliğin artırılması çalışmalarına mümkün olduğunca katılmalıdır.

Eylem çağrısının güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması için eş zamanlı sosyal medya kampanyası da yürütülmekte olup bunun için **#DRRDay** **#ResiliencePays** etiketleri kullanılmaktadır.⁷

⁵ [Internet] <https://www.undrr.org/news/undrr-announces-resilience-starts-home-theme-2026-international-day-disaster-risk-reduction> Erişim tarihi: 10.10.2026

⁶ [Internet] <https://iddrr.undrr.org/media/118609/download?startDownload=20261011> Erişim tarihi: 10.10.2026

⁷ [Internet] <https://www.un.org/en/observances/disaster-reduction-day> Erişim tarihi: 11.10.2026